

VENDÉGLŐSÖK LAPJA

(„PINCZÉREK LAPJA“)

A HAZAI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK, PINCZÉREK ÉS KÁVÉHAZI SEGÉDEK ÉRDEKEIT FELKAROLÓ SZAKKÖZLÖNY.

„Az első magy. orsz. pinczemesterek és pinczemunkások egylete“, a „Budapesti kávéházi segédek egylete“, a „Szatmár-Németi pinczér-egylet“, a „Székesfejvári pinczér-egylet“, a Szombathelyi pinczér betegsegélyző-egylet“, a Győri pinczér-egylet“, a Révkomáromi vendéglősök és kávéosok ipartársulata“, az „Aradi pinczér-egylet“-nek, a „Szabadkai pinczér-egylet“-nek, az „Aradi vendéglősök és kávéosok egyesületé“-nek, az „Ujvidéki szállodások, vendéglősök és kávéosok ipartársulata“-nak, a „Miskolci pinczér-egylet“-nek, a „Kassai vendéglősök, kávéosok, korcsmárosok és pinczerek egylete“-nek, a „Székesfejvári vendéglősök, kávéosok és italmérők ipartársulata“-nak, az „Ujpesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“-nak és az „Országos pinczér-egyesület budapesti központi mozgalmi bizottságának“, a „Budapesti főpinczerek óvadék letéti társasága mint szövözetkezé“, a „Győri vendéglősök, kávéosok, italmérők ipartársulata“-nak, a „Temesvári kávéos és vendéglős ipartársulata“-nak a „Magyar szakácsok köre“, a „Londoni Magyar Pinczér-Kör“ a „Pozsonyi pinczerek és markörök Egyesületé“-nek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik havonként kétszer, minden hó 5-én és 20-án.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor. || Félévre . . . 6 kor.
Háromnegyed évre 9 „ || Évnegyedre . . 3 „

Laputalajdonos és felelős szerkesztő:

IHÁSZ GYÖRGY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., kerület, Akácfa-utca 7-ik szám.
Kéziratok és előfizetések ide intézendők.

A Kristály-vállalat üzelmei.

Mi bizonyítunk és ítéljen a közönség!

A vendéglősök érdekeinek hű és becsületes védelme immár szent kötelességünké tette, hogy a *Kristály-vállalat* üzelmeiről *teljesen lerántuk a leplet.*

De most már *erkölcsileg kényszerülve vagyunk, mint tisztességes szaklap is*, hogy nyiltan, teljes mértékben, okmányok halmazával, hivatalos bizonyítékokkal álljunk a nagy közönség elé.

Kényszerített erre bennünket maga a Kristály-vállalat is *egy hozzánk intézett levelében.*

Ha ezt a levelet nem kapjuk meg, talán *kevesebb* teret adunk lapunkban a Kristály-vállalat viselt dolgai pertraktálásának.

De ez a levél mértéktelenül felháborított bennünket és arcunkba kergette a vért.

Mert a legaljasabb ajánlatot tette benne *Palotai* Ödön igazgató.

Megirta benne, hogy — magyarán értve, — *ha befogjuk a szánkat, kapunk félévi 300 korona „pauszlet“* hirdetés alakjában, ha nem, úgy sajtópört indít és *börtönbe csukat bennünket.*

Alább leközlöjünk ezt a levelet is és megtesszük hozzá alaposan a magunk kommentárjait.

Itt csak röviden konstatáljuk, hogy ezzel a *legerkölcstelenebb alternatívával*, amit elének állított, mondta el önmaga fölött a legsúlyosabban megbélyegző ítéletet.

Mert daczára, hogy a Kristály szabadon üzheti manipulációit, a magyar közélet annyira nem *romlott* még, hogy immár a szaksajtót is meg lehessen vásárolni rongyos háromszáz koronáért az ő üzleti érdekeinek. De nem

súlygyedtt oda a független magyar bíróság sem, hogy a Kristály vak eszközöként börtönbe csukassa az ujságírókat, csak azért, mivel az ő pauszletjüket az igazságot elhallgatni nem akarta.

Ez súlyosan sértő a sajtóra és meggyalázó a független magyar bíróságra, amiről lapunk más helyén bőven szólnunk.

Ideállítunk azonkívül egy sereg eredeti okmányt, szerződést, levelet, amelyekkel hitelesen bizonyítunk.

Bizonyítjuk nevezetesen, hogy igenis: 1. *a Kristály-vállalat tisztességtelen versenyt folytat, amikor más hazafias magyar gyár-vállalatok rovására monopolizálni akarja magának a fogyasztó közönséget.*

2. *Ehhez agyafurt, ravasz eszközöket használ.*

3. *A jóhiszemű vendéglősöket pörökkel üldözi, zaklatja és fenyegeti.*

4. *Erkölcsbe ütköző, megengedhetlen eszközökkel keresi az anyagi érvényesülést.*

Bizonyítunk és tessék sajtópört indítani!

Mi a sajtópertől nem félünk. Mi igazunk tudatában senkitől sem félünk.

Nem mi beszélünk, az okmányok beszélnek. Nem mi vádolunk, a bizonyítékok vádolnak. A Kristály-vállalat saját írásaival a saját maga fejére olvassa az ítéletet. Mi csak reprodukáljuk az írásokat.

Ha a vállalatnak olyan „kristálytiszta“ a nadrágja, akkor ne igérgessen nekünk a hallgatásért pauszletakat és ne rémitgessen a börtönrel.

Ilyen alternatívákat ne állitgasson fel.

Ez maga igazolja legjobban, hogy

az ügy nem tiszta. Mert ha rágal-maztunk, akkor minket be kell csukni, nem pauszlettel honorálni.

Akárhogy legyen is, nekünk immár hallgatni nem szabad. A tisztesség parancsolja, hogy beszéljünk. Ide kell vinnünk a nyilvánosság elé a Kristály-vállalat összes viselt dolgait.

Nehogy azt gondolja a nagyközönség, hogy a sajtót tényleg el lehet pénzért hallgattatni és a Kristály-vállalat egy rongyos hirdetéssel a szánkat immár be is fogta.

De a hozzánk intézett levelében foglalt piszkos gyanúsítások és fenyegetések miatt is, amelyben egyrészt meggyanusítja lapunkat, hogy idegen érdekeket szolgálunk, másrészt, ha a pénzt el nem fogadjuk, esküdtbíróság elé állit. És azt állitja az esküdtbíróságról vakmerően előre, hogy az ő érdekei védelmében súlyosan el fog ítélni bennünket.

Majd meglátjuk. Ki kell ugorni a nyulnak a bokorból.

Majd meglátjuk perel-e? És mit fog mondani a bíróság? Nem az „esküdtbíróság“, — mert hisz még azt sem tudja, hogy e per fölött nem az esküdtbíróság, hanem a *sajtóbíróság* ítél.

De nekünk nem ez a fő. A szent kötelesség: elmenni az *igazságért* ha kell, a börtönig is.

Huszonhárom éve szolgáljuk a magyar vendéglősséget. Mindenkor hiven, becsülettel és rendületlenül csak a közérdeket szolgáltuk.

Az ellen a piszkos kíváncsisága ellen, hogy nem-e magánosok érdekeit szolgáljuk, tiltakozunk sem kell.

Mindenki tudja, hogy mindenkor

csak a közérdeket szolgáltuk. Minket soha nem vesztegetett meg senki, Legföljebb csak a Kristály akart megvesztegetni.

Nem mi rágalmazunk, hanem akkor is a Kristály rágalmaz, mikor minket megvesztegetéssel gyanúsít.

De mi sem rágalmaival, sem fenyegéseivel nem törődünk.

Akármilyen kétségbeesetten kapkod, haladunk a magunk kötelességparancsolta utján.

Viselt dolgait a nyilvánosság elé vinni most már a fontos közérdekek mellett még a sajtó tisztességének megóvása és a független magyar bíróság védelme is parancsolja.

És ránk nézve csak az a fontos, hogy mit mond a legfőbb forum: a közönség.

Ime előadjuk bizonyítékainkat.

Ítéljen a közönség!

*

Bizonyítékaink a Kristály vállalat üzelmeiről.

Lapunk mult számában hosszabb cikkben rámutattunk arra, hogy a Szent-Lukács fürdő *kutvállalat* minő abszurd, megengedhetlen módokon igyekszik, ócska *vitriollal* előállított mű-ásványvizének a többi hazai ásványvízvállalatok rovására kizárólagos fogyasztási monopóliumot teremteni.

Monopolizálni valamit csak az állam jogosult és számos kiváló jogbölcs vitatja, hogy még az állami monopólium sem fér össze az ideális jogélet elméletével, annak életbeléptetését csupán magasabb állami érdekek indokolják.

De egyszerűen türhetetlen és bűnös üzelem, ha azt egy magánvállalat teszi egy országban, ahol éppen a *szabad ipari fejlődés* most a legégetőbb érdeke az államnak. Azért készülünk törvényt hozni a *tisztességtelen verseny ellen* és üldözni azokat a szélfurcsos vállalatokat, amelyek semmiféle piszkos eszköztől nem rettennek vissza, hogy más vállalatok rovására akarjanak milliókat harácsolni. *Mindenkinek joga van élni a hazában*, minden *ipari, gyári vállalatnak szabad érvényesülnie az üzleti tisztesség határai közt*. Sőt, hogy virágzó, gazdag és boldog országot teremtsünk, első és főszükség a vállalatok létesülését minden módon elősegíteni és a tisztességes szabad versenyt biztosítani. Akik az ország e magasabb érdekei ellen akár bűnös fufanggal, vagy ravasz cselszövéssel, akármi más eszközzel vétenek, a börtönbe valók.

Ez a magasztos közérdek parancsolta, hogy felszólaljunk mult számunkban a „Kristály” vállalat manipulációi ellen,

Mint ismertettük, cz a vállalat oly szerződési mintát iratott alá fogyasztó közönségével, a vendéglősökkel, hogy eszerint *pénzbírság terhe alatt tilos más hasonlóan előállított vizet árulniok, mint az övét*.

Ha semmi más büne nem volna a vállalatnak, mint a szerződésnek ez az egy pontja, ez is elég volna arra, hogy az ellen tiltakozzunk és a tisztességes verseny biztosítása érdekében a törvényes megtorlást követeljük.

Mert honnan veszi magának a jogot egy vállalat, szerződésileg monopolizálni a maga cikkelt számos más derék törekvő vállalat rovására, mikor itt előjáróban

megállapíthatjuk, hogy mindegyik vállalatnak *olcsóbbak* és talán még *jobbak* is a produktumai, mint az övé?

Hogy eddig nincs törvény, mely a monopóliumnak ezt a szerződési formáját tiltsa egy magánvállalattól, ugy magyarázható, miszerint nem is gondoltunk arra, hogy *akadhat olyan bolond fogyasztó közönség, aki egy ilyen szerződést elfogad, aláír és magát annak aláveti*.

Nem is akad, mert nem is vetette alá magát senki!

Látjuk számos levelekből, miket a vendéglősök hozzánk és a vállalathoz intéztek, mint tiltakoznak kézzel lábbal, goromba hangon, dühös szitkok közt a Kristály vállalat azon követelő hangja ellen, hogy fizessenek pénzbírságokat és tartsák be a szerződés pontjait. Hogy ily szerződéseket mégis sikerült a vállalatnak aláírtnia, annak a magyarázata abban van, hogy az analfabéta vendéglősök félreértették a szerződés nyakatekert zavaros pontjait, felültek az ügynökök csábításainak, és nem tudták, hogy mikor e szerződést aláírják, tulajdonképpen mire is kötelezik magukat. A szerződés szövegében és a szerződő felek megszerzési módjában rejlik a bűn.

A vendéglősök, akiknek neveit közöljük is, azt állítják, hogy ők nagyrészt nem tudták, minek írnak alá. Az ügynökök tele beszéltek a fejüket, odanyomtak aláírás végett egy czédulát és egy napon hűledezve ébredtek arra, hogy nyakig vannak süppedve a „*Kristály*” zavaros krédójában.

Hisz abban az agyafurt, zavaros, összevissza firkált, homályos pontokból álló szerződésben *nem egy egyszerű analfabéta vendéglős, de a legkörülmönfontabb fiskális sem tud eligazodni*.

Ime tessék alább részletesen bizonyítani fogjuk. Itt csak egy pontjára térünk ki, ahol azt részletezi, hogy a Kristály vizen kívül semmiféle más vizet és pedig világosan: *„bármínemű üvegben vagy edényben más forrásvizet, továbbá ásvány-gyógyvezetékvizet, akár forrásból, talajból, kutból vagy bárhonnan származik stb.”* árulni 50 korona bírság terhe alatt tilos.

Ezzel szemben egy más helyen pedig meghuzódik egy rövid és homályos kis mondat, hogy ezen kizárás *nem vonatkozik oly vizekre, melyeket nem szénsavval telítenek*.

A vendéglős az elsőt elolvassa, a másikat nem érti. Azt se tudják sokan, hogy mi az a szénsavas víz. Észre se veszik, hogy el van keverve a pontok labirintusában. Ez pedig azért van, hogy a vendéglősöket megtévezzse, hogy lehetőleg még *természetes savanyvizet se áruljanak. Azt higgyék, hogy az is tiltva van*.

Ezt az egy pontot azért emeljük itt ki, mert ebbe kapaszkodik *mentségével* a Szent-Lukács kutvállalat is. A többi vádjainkról hallgat.

Ezen az alapon czáfol, fenyegetőzik sajtópörrel, hogy mi ezt elferdítettük és őt ezzel megrágalmaztuk. Pedig dehogy. Mi csak azt tettük, hogy *ezt az egy pontot cikkünkben nem emeltük ki*.

Demost kiemeljük. Hivatkozunk „A Nap”-ra. „A Nap” című napilap is megtámadta a Kristályt és éppen ezen a czimen. Lám még „A Nap” munkatársa is azt olvasta ki hamarjában e szerződésből, hogy az összes ásványvizek tilalom alatt állanak, aminek az ellenkezőjére csak egy körülmönfont ravasz fiskális gondos tanulmányok után képes rájönni.

Mi azért keltünk ki a vállalat ellen tudatosan, az összes hazai természetes és műásványvíz vállalatok védelmére, mert ez a pont is oly fufangosan van elhelyezve a szerződési mintában, oly tudatosan, homlokegyenest ellenkező mondatok

vannak e körül egybehalmozva, hogy azon eligazodni lehetetlen és tévedésbe ejti a szerződő feleket a természetes ásványvizekre nézve is.

Ez volt az egyik oka, hogy föl kellett szólalnunk a Kristály vállalat üzelmei ellen.

A másik főoka pedig az az üldözés, melyet e fufangos szerződés alapján megindított a vendéglősök ellen.

Mindkét ok kötelességünk tette a kemény hirlapi bírálatot, mert azt *fontos közérdekek* parancsolták.

Mivel a Kristály-vállalat czáfol, tagad, és sajtóperrel fenyeget, a közérdek oltalmára, előállunk a teljes bizonyítékokkal.

Bizonyítjuk ime sorról sorra, okmányokkal, hogy *minő* az a szerződés, *mily utakon* juttatja a vállalat *érvényre*, miféle módokat használ föl *vagyoni előnyök* szerzésére, milyen hatásokat szültek *manipulációi* és azután ítéljen a közönség és ha tetszik: a bíróság.

A szerződés fufangjai.

Ime itt a szerződési minták egy példánya. Leközöljük szószórint, ugy amint azt, mint már aláirt szerződést, a Kristály vállalat *Potzmán Mátvás* vendéglősnek *levél alakjában* elküldte. Már előjáróban is látható a fufangos mód, a szerződés példányait *levél alakjában* küldeni el, hogy az okmánybélyeget a vállalat megtakaríthassa. Ezzel megkárosítja az államt. De ehhez semmi közünk. Financzok nem vagyunk: Fájjon a kincstár fejének. Csak jellemzésül ezt is leszögezzük. A szerződés szövege így szól:

Másolat.

Budapest, 1906. január 15.

Tekintetes

Potzmán Mátvás urnak

Budapesten.

Öntől a következő levelet (!) kaptuk:

„Tekintetes Szt.-Lukácsfürdő Részvénytársaságnak Budapest.

Alulírott a mai napon a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat Részvénytársasággal a következő pontokban foglalt megállapodást kötöttem:

1. Alulírott ezen megállapodás időtartama alatt, *egész szénsavval telített vízszükségletét kizárólag (!) Kristály-forrás ásványvízben fedezi, a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-nél* és a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. kötelezi magát a szénsavval telített Kristály-forrás ásványvizet alulírottnak, ezen megállapodás pontozatainak megfelelően és a következő árak és feltételek mellett szállítani:

$\frac{1}{2}$ l. szénsavval telített Kristály ásványvíz vizérték, üveg nélkül	8 f.
1 l. szénsavval telített Kristály ásványvíz vizérték, üveg nélkül	12 f.
$\frac{1}{2}$ l. szénsavval telített Kristály ásványvíz vizérték, üveg nélkül	16 f.
2 l. szénsavval telített Kristály ásványvíz vizérték, üveg nélkül	20 f.
$\frac{1}{2}$ lt-es patentzáros üveg hozzá	16 f.
1 " " " " "	18 "
$1\frac{1}{2}$ " " " " "	20 "
2 " " " " "	22 "
2 " parafadugós " " "	16 "

Fizetendő készpénzben az átvételkor Budapesten. Vevő üres Kristály üvegeit becserélheti töltött üvegekre, a fenti árak szerint való elszámolás mellett. Szállításnál felmerülő vasuti vagy hajófuvardíj, ládák, csomagolás, továbbá állami és városi illetékek és fogyasztási adók a fenti árakban betudva nem lévén, alulírott vevő által fizetendők, illetőleg a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-nak megtérítendők.

2. A Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R.

T. köteles alulirotnak rendeléseit pontosan teljesíteni. Ha a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. valamely rendelést pontosan nem teljesítene, alulirotnak a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-ot ajánlott levélben fogja felszólítani és amennyiben a levél vételétől számított 24 órán belül a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. nem teljesítene szállítási kötelezettségét, alulirotnak jogositva lesz a rendelt mennyiségű Kristály-forrás ásványvizet más cégnél bárhol beszerezni és a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. köteles az esetleges árkülönbözetet és az okozott egyéb költségeket az alulirotnak megtéríteni, kivéve, ha a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. a szállításban *vis major*, avagy saját üzemében, vagy a szállításhoz nélkülözhetetlen cikket előállító más üzemben kiütött sztrájk által akadályozva lesz.

3. Alulirotnak kötelezi magát arra, hogy a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat szénsavval telített *Kristályvizén kívül bármennemű üvegben, vagy edényben más forrásvizet, továbbá ásványgyógy-, vezetékvizet, akár forrásból, talajból, kútból, folyóból vagy bárhonnan származik, vagy mesterséges viz, szóval bármennemű fajtájú és néven nevezendő vizet vagy vízkeveréket, ha szénsavval vagy másféle, a pezsgést előidéző szerrel telítették, vagy vegyítik, nem fog tartani és nem fog árusítani.* Ezen kizárás nem vonatkozhatik oly természetes savanyúvizekre és gyógyvizekre, melyeket nem telítenek szénsavval, hanem szénsav hozzáadása nélkül töltenek és hoznak forgalomba.

4. A Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. kötelezi magát arra, hogy évenként 100 azaz száz darab utalványfürdőjegyet alulirotnak kiszolgáltathatni fog előleges egyenlő negyedévi részletekben. Ezen jegyek uszoda, gőz vagy I. oszt. kő- vagy I. oszt. iszapfürdő vagy kádfürdő használatára szólnak. Alulirotnak a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-ot az általa itt kötelezett szolgáltatások esedékeségeire ajánlott levélben figyelmeztetni fogja.

5. Amennyiben alulirotnak azon kötelezettségét, mely szerint a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat szénsavval telített *Kristályvizén kívül bármennemű üvegben vagy edényben más forrásvizet, továbbá ásvány-, gyógy-, vezetékvizet, akár forrásból, talajból, kútból, folyóból, vagy bárhonnan származik, vagy mesterséges viz, szóval bármennemű fajtájú és néven nevezendő vizet vagy vízkeveréket, ha szénsavval, vagy másféle, a pezsgést előidéző szerrel telítették, vagy vegyítik, nem fog tartani és nem fog árusítani, megszegné, köteles lesz a Szt.-Lukácsfürdő R. T.-nak minden egyes megszegés után 50 azaz ötven korona bírságot fizetni.* A Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. jogositva van megbízottja által meggyőződést szerezni az iránt, vajjon alulirotnak üzletében található-e más szénsavval telített illetve pezsgő viz, vagy vízkeverék és amennyiben ilyent találna, jogositva lesz azt megtérítés nélkül eltávolítani, alulirotnak pedig köteles lesz a bírságot megfizetni. Valahányszor ismétlődne az eset, hogy alulirotnak a Kristály-forrás ásványvizén kívül más szénsavval telített, illetőleg pezsgő vizet, vagy vízkeveréket tartana, vagy árusítana, minden egyes esetben a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. jogositva lesz azt megtérítés nélkül eltávolítani és alulirotnak köteles lesz újból 50—50 korona bírságot fizetni. Továbbá köteles lesz alulirotnak minden kedvezmény értékét, melyet jelen megállapodás alapján neki a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. addig nyújtott, visszatéríteni. A fürdőjegyek értéke darabonként egy-egy koronával számíttatik. A bírság és megtérítés

szek fizetése által jelen megállapodás folytatólagos érvénye fel nem bontatik és ezen megállapodás és alulirotnak itt vállalt összes kötelezettségei továbbra is érvényben maradnak.

6. Ezen megállapodás 5 azaz öt évi érvénnyel bír, 5 év múlva megszűnik, ha azt az alulirotnak a meghatározott felmondási napon írásban, ajánlott levéllel felmondja. Ilyen felmondás nélkül a jelen megállapodás további 5 évre meghosszabbított érvénnyel bír, míg alulirotnak azt írásban ajánlott levéllel az itt meghatározott felmondási napon fel nem mondja. Ugy az első 5 évi időszak, valamint a további 5 évi időszakok mindegyikére felmondási napnak megállapítottik azon nap, amely az 5 év időszak lejáratát naptárszerűen egy évvel megelőzi. A felmondás nem érvényes, ha a meghatározott felmondási nap előtt vagy után nem írásban, ajánlott levéllel történik. Az 5 évi időszakok lejáratái mindig ezen megállapodás keltétől számítandók. Ugyanazon felmondási jog a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-ot is megilleti.

7. Alulirotnak kártérítési igényt támaszthat, ha a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. a kikötött szolgáltatásokat nem teljesítene, de ezen megállapodást a 6-ik pontban megszabott felmondás után való felbontást kivéve semmi körülmények között sincs jogositva felbontani. A Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-nak jogában áll azonban ezen megállapodást lejártá előtti is, az itt megállapított felmondási napra való tekintet nélkül 3 havi felmondással bármikor beszüntetni, ha alulirotnak üzleti forgalmát *Kristály-forrás ásványviziben nem tartaná oly méretűnek, mely a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. által nyújtott szolgáltatások ellenértékének megfelel, minek elbírálási jogát a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T. magának tartja fenn.*

8. Ha alulirotnak ezen megállapodás időtartama alatt jelen üzlethelyiségeből elköltöznék, vagy fióküzetlet nyitna, avagy üzletét beszüntetné, eladná és új üzletet nyitna, ezen megállapodás alulirotnak más helyen nyitandó üzletére vagy üzletére változatlanul érvényesül. Ha alulirotnak üzletét eladná, vagy beszüntetné, köteles arról a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-ot levélben értesíteni.

9. A megállapodás lejártáig köteles alulirotnak a megállapodás feltételeit változatlanul betartani, *semmi körülmények között sem lesz jogositva a megállapodás feltételei ellen cselekedni, különben a Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.-nak joga lesz az 5. pont alatt foglalt bírságot és megtérítést az alulirotnak czég ellen érvényesíteni.*

Kapok Önöktől 50 2 p., 50 1½ p., 100 ½ p. üveg vizet, vizértékét ingyen, 1906. január 5-én szállítva, az üvegek betéttel vagy csereüveggel fedezendő.

Budapest, 1906. január 3.

Berger mint tanu. Potzmann Mátyás s. k.

Kijelentjük, miszerint ezen levél(!) tartalma szerinti megállapodást Önnel megkötjük, minélfogva ezen megállapodás közöttünk mindkét félre kötelezően, szerződészerű érvénnyel létrejött.

Kiváló tisztelettel!

Szt.-Lukácsfürdő Kutvállalat R. T.
Palotai s. k.

a) A csalafinta dátum.

Szóljunk a dátumról. Senki észre nem veszi, hogy ezen a szerződésen kétféle keltezés van. Főn: január 15. Az aláírásnál: január 3. Ki sejtene, hogy ez a két ártatlan szám az, amely a szegény törbe

csalt szerződőt egész életére leköti a Kristály vállalat számára!

A szerződésben ugyanis egyik legnagyobb abszurdum az, hogy *egyoldalú*. A vendéglőst lekötelezi *öt évre*, míg a vállalat *három havi fölmondási jogot tart fenn magának*. És ezt magyarul értve azzal indokolja, hogy az esetre, ha annyi hasznát se látja a vendéglőssel való összeköttetésnek, hogy két garast se hoz a konyhájára, egyszerűen oldalba rugja.

Ha azonban haszna van, no akkor ugyan sohase szabadul meg tőle. Biztosítja az összekuszált, zavart eljárás mód és az a két ártatlan dátum. A szerződés szerint „felmondási napnak megállapítottik azon nap, amely az öt év időszak lejáratát naptárszerűen egy évvel megelőzi.” Ezt ugyan nem érti meg a szegény vendéglős. De beszéljünk világosabban. Magyarázzuk meg: mi az? A szerződést egy évvel előbb kell felmondani, ugyanazon napon, amelyen a szerződés kötött, tehát a szerződési időszak *negyedik évében*. (Még így is nehéz megérteni!) És ajánlott levélben! Jó! Tegyük föl, a vendéglős kitapasztalja a szerződésben nagy nehezen, hogy mikor szabadulhat a Kristálytól. Észben tartja nap nap után, mikor jön a szabadulás napja. Fölírja a falra, táblára, ajtófélfára, hogy jaj el ne felejtse. Mert ha egy napot késik, a szerződés érvényes megint további öt évre. Egy napon aztán, tegyük föl, *Potzmann Mátyás*, a szerződés tulajdonosa, látva a szerződésen fönn, hogy az január 15-ikéről kelt, nem feledve a dátumot, ír egy ajánlott levelet január 15-ikén a vállalat-hoz, hogy a szerződést felmondja. Arra a vállalatától kap egy értesítést, hogy a *felmondás semmis, érvénytelen*, mert nem azon a napon mondta föl, amelyen kellett volna. Nézze meg a szerződést bárki, (itt látható hűen reprodukálva) a szerződés január 3-ikán és nem 15-ikén kelt. De ha *Potzmann Mátyás* január 3-ikán ír egy fölmondó levelet, akkor a felmondás viszont ismét *semmis*, mert a szerződést a vállalat január 15-ikén vette tudomásul, nem 3-ikán. És a vállalatnak igaza van.

Erre való az az ártatlan kétféle dátum.

Ezt tessék megfaggyuzni!

Ezt csinálta meg oly ügyesen Palotai Ödön.

Ő megtudná talán mondani, melyik dátum a fölmondási dátum, vagy talán ő maga sem tudná megmondani, de annyi bizonyos, hogy ezt nem egy vendéglős, de a legrafináltabb fiskális sem tudná megmondani. Mert egy szerződés akkor válik szerződéssé, ha mind a két fél aláírja. Már pedig mind a két fél más és más időben írta alá.

De hiszen ez éppen azért van, hogy a szegény vendéglős, soha, az itéletnapig se tudjon fölmondani.

De látjuk a szerződésből, hogy a Kristályt az áldozat nem rázhatja le a nyakáról, kísérti a sirig, akkor is, ha megszünt vendéglős lenni. Mert amely szerződés ismét üzletet nyit, a szerződés rögtön ismét *föléled*, ott teremnek a Kristály palaczkok, esetleg a pénzbírságok, pörök, rögtön a vendéglős küszöbén.

b) A rendelkezések pontos teljesítése.

Nos, hogyha már a Kristály a vendéglősöket ennyi oldalról behálózza, azt el kell ismerni, hogy a rendelkezések pontos és gyors teljesítésében nem smuczig. A szerződésben a legnemesebb dolgokra kötelezi magát. Tessék csak figyelemmel kíséreni. Ha pl. a vendéglősnek hirtelen kifogyna a vize és mivel máshonnan másféle ilyen vizet beszerezni ötven korona bírság terhe alatt tilos, a víz pedig kell, a Kristály pedig azonnal nem szállítaná, joga van a vendéglősnek *Kristályt, a Kristály-*

vállalat terhére máshol beszerezni. De nemcsak úgy hipp-hopp! Ha nem jön a rendelt víz, előbb ajánlott levelet kell írni a vállalatához. Ha 24 órán belül még sem jön, akkor joga van bárhol beszerezni. Igazán pompás berendezés! Számítsuk csak ki:

A vendéglős vizet rendel:	1 nap.
Vár	2 "
Ajánlott levelet ír	3 "
A víz nem jön	4 "
Máshol rendel	5 "

A vendéglős tehát *öt napig* kénytelen viz nélkül maradni, ha nem akar szerződészegő lenni és a Kristályvizet drágán, a saját költségére máshol megvenni.

Igazán csoda lenne, ha nem nevetett volna a markába Palotai Ödön, a mikor a Kristály kötelezettségeinek ezt a nemeskeblű pontját megírta.

c) A spiczlik.

Nincs undokabb fajzat a spiczlinél. Jobban utálják a hóhérnál és az árverési hiénánál. A spiczlinek se arcbőre, se jelmeze, se tisztessége.

Ilyen spiczli az, akit a szerződés 5-ik pontjában a vállalat „megbízott”-jának nevez.

Ennek jut az aljas szerep: kémlelni, nem-e árulja a vendéglős más becsületes hazai forrásviz vállalatok tilalom alá vetett vizét is. Ez tanuskodik eskü alatt a bíróság előtt. Ez kapja árulkodásáért a províziókat.

Ennek a „joga” a szerződés szerint az üzletekbe járni és megbecstelenítő szerepe „eltávolítani” az ott talált másféle vizeket, amint a szerződés enyhén nevezi ezt a piszkos munkát. Az ember szinte undorral olvassa el a szerződésnek ezt a pontját. Hát most tegyük föl, hogy egy vendéglős beszerez drága pénzért néhány száz palaczk Margitszigeti forrásvizet, Csillaghegyi forrásvizet, Ilonavizet, Artezia szikvizet és egy napon jön a spiczli, erőszakkal kártérítés nélkül elrabolja a vendéglőstől és még ráadásul a vállalat az ötven korona bírság miatt elárverezteteti a feje alól a vánkost is, hát miféle képet fest ez a Kristályról?

Annyi bizonyos, hogy a derék vendéglős úgy rugná ki az ajtón a „megbízott” urat, hogy hatvanat bukfeneczen bele, mielőtt összeszedehetnéne azokat a bizonyos tiltott palaczkokat, de hát ezt ne is fejtegetjük tovább.

Ennek a szerződésnek ez az egy pontja is elég, hogy undorral és gyűlölettel töltőn el az ily arzáltan erőszak iránt minden pirulni tudó, jóízű, tisztességes embert.

d) A bírságok és a fürdőjegyek.

Amelyik vendéglős másfajta vizet is tart, minden egyes esetben ötven korona pénzbírságot tartozik fizetni. De még más kalamitás is éri. Elveszti a nagyszerű kedvezményt, amit a nagylelkű vállalat oly kegyes nyújtani neki: a *potyafürdőjegyeket*.

De ez még semmi! Hanem meg is kell fizetni. Még pedig darabonként *egy koronáért*. (Trafikokban 70 fillér az ára.)

Multkor már letárgyaltuk ezt a *fürdőegy humbergot*.

Ez a fürdőjegy először is nem *ingyenes*. Mert a *ruhahasználat* nincs bele foglalva. Azért *külön* kell fizetni. A helyzet tehát nem úgy áll, hogy a Kristály-vállalat egyszerűen nem reszkiroz semmit, mikor fogyasztó közönségének kedvezésül fürdőjegyeket osztogat, ellenben nyerészkedik azzal is, hogy a fürdőruha használatot megfizeteti.

Tehát ez a jegy nem is potya.

Ha ezt elgondoljuk, eltekintve a bírsá-

goknak szerződésileg való jogtalan és törvénytelen megállapításától, a legnagyobb arczátlanság ezekért a *fürdőjegyekért még ötszáz koronát követelni, azoktól, akik a fürdő használatáért eleget fizettek, mikor a ruha használatot megfizették s cserébe forgalomba hozták a vállalat drága és ócska műásványvizét a többiek rovására.*

Hogy emellett még holmi bírságokat is követelnek, ez csak betetőzi ennek az üzleti módszernek botrányos czudarságait.

e) A szerződés a sirig szól.

A szeplőtelen, a foltnélkül való, a nemes és nagykeblű Kristály-vállalat csodálatra méltó előzékenységgel biztosítja a horogra akadt áldozatokat, hogy a bírság nem alterálja azt az áldásos kapcsot, melyet a szerződés köztük létrehoz; kimondja, hogy a bírságok és megtérítések fizetése által ezen megállapodás *érvénye fel nem bontatik, ellenben ezen megállapodás a vendéglős összes vállalt kötelezettségeivel továbbra is érvényben marad.*

Továbbra! Továbbra!

Akár a sirig is!

Milyen szép!

Igazán nagyon szép!

Ezek foglaltatnak a szerződésben. Végül a Kristály tudomásul adja még a szerződő félnek, hogy a *bírságokat és megtérítéseket ellene érvényesíteni is fogja.*

Hogy miként sikerül, majd meglátjuk. Most lássuk, miként igyekezett a Kristály-vállalat a szerződésnek érvényt szerezni.

Gyerünk tovább a bizonyítékokkal:

Hogyan fogják a czingét?

Az agyafurt szerződés így pompásan ki van fundálva. Most már csak fogni kell balekokat, akik aláírják.

Hangsúlyoztuk: nem hisszük, hogy van olyan bolond ember, aki ezt *tudva* aláírja. Számít erre a vállalat is. Nem is igen siet tanfolyamokat nyitogatni, ahol a szerződő feleknek alkalmuk nyíljk vizsgát tenni a szerződés érthetetlen tartalmából. A vendéglősök nem is igen látják ezt a szerződést. Arról gondoskodik a „Kristály”-vállalat az ő ügynökei útján. Ugyanis a főváros legsvihákabb vigéceit küldözi szerte, hogy ravasz és fufangos módon vegyék rá az áldozatokat a szerződési minták aláírására.

Számos vendéglős elpanaszolta, hogy milyen fortélyos módon vették rá a szerződés aláírására.

Ime bemutatunk egy képet.

Markhardt Andrásához pl. beállít a vigécz. Vigyorogva dörzsöli a markát és nagyokat fuj. Majd leül a tarkaabroszu söntés-asztalhoz.

— Vendéglős ur! Kérek egy fröcscsöt. Phü, de meleg van! De jó volna egyet fürdeni.

A vendéglős elhozza a fröcscsöt.

— Tessék! Bizony meleg van. Nekem se ártana a fürdés. A sok állástól már csútot kapott a lábam.

— Csútot? Miért nem használja a Szent-Lukácsfürdői iszapfürdőt?

— Már gondoltam rá.

— Lássá az föltétlen használ. És nem kerül semmibe.

— Mit mond? Nem-e?

— Nem hát! Talán nem is tudja? A Szent-Lukács-vállalat ingyen ad a vendéglősöknek annyi fürdőjegyet, amennyi jól esik.

— *Ingyeeeeen?*

— Hát persze! Nézze, ha tetszik, rögtön adok négy-öt ingyen füzetet. Elmehezt fürdeni ingyen naponta.

— Ugyan?

— Szavamra mondom! Sőt egész csa-

lánya is. Itt van-e! Semmi mást nem kér a vállalat, minthogy a Kristályt is tartsa az ásványvizek közt.

— No, ezt éppen megtehetem.

— Igen? Hát itt a jegy! Ezt az írást meg írja alá.

— Aztán miféle írás ez?

— Hát ebben kijelenti, hogy a Szent Lukács-vállalattal szerződésbe lép. Elvállalja a Kristály-víz árusítását és cserébe ingyen jár állandóan fürdőbe.

— Ha csak ennyiről van szó, miért ne?

És a szegény vendéglős rámege az enyves vesszőre.

Nos, hát így fogja a Kristály-vállalat a *— czingét.*

Az első hurok.

Miután a szétküldött vigéczeknek sikerül a vendéglősöket lépre csalni, — a következő levelet kapják.

Tekintetes

Fluodorovits István vendéglős urnak

Budapest.

Ezennel van szerencsénk szerződési megállapodásunk 4. pontja értelmében a folyó évnegyedre járó utalványfürdőjegyeket ezen évnegyedre előre megküldeni. Kérjük a velünk kötött szerződés szigorú betartását és sziveskedjék alkalmazottjait is erre figyelmeztetni, nehogy a szerződés 5-ik pontjával ellentétbe helyezkedjék.

Amennyiben mi üzleti forgalmához akár reklámtárgyainkkal, vagy egyéb intézkedésünkkel hozzájárulhatunk, készséggel állunk b. rendelkezésére, de kérjük, hogy b. kivánságait mindenkor lehetőleg írásban sziveskedjék velünk közölni.

Reméljük, hogy összeköttetésünk mindenkor zavartalan és barátságos lesz és így Ön, mint üzletbarát, reánk minden időben számíthat.

Maradunk kiváló tisztelettel

30 utalványjegy.

Szt.-Lukács K. R.-t.

Ezen levélben végtelen előzékenyek és nagylelkűek. Még reklámtárgyainkat is szivesen ajánlják föl ingyen. Csoda, hogy egy plakátért is nem kérnek száz koronát!

A második hurok.

A vállalat kémszemlére küldi fizetett spiczlijeit. Ezek a spiczlik nem rettennek vissza még attól sem, hogy Margitszigeti forrásvizet, Csillaghegyi, Ilona, vagy Artezia vizet követeljenek, csak hogy a beugraszott vendéglőst rajt csipjék a „*szerződészegésen*,” aminek ők nevezik.

A spiczlik által kikémlt vendéglős azután a következő levelet kapja:

Budapest, 1905. okt. 15

Tekintetes

Hold Ferencz urnak

Budapest,

Vörösmarty-utca 45.

Megállapítottuk tanukkal, hogy üzletében Ön a Szt.-Lukácsfürdői „Kristály” forrás ásványvizen kívül más szénsavval telített vizet is tart és árusít, minek folytán Ön a velünk kötött szerződéses megállapodást megszegi.

Szerződéses megállapodásunk 5-ik pontja értelmében Ön ennél fogva köteles nekünk

50.— korona bírságot fizetni és az eddig Önnek nyújtott kedvezmény értékét és pedig 40 darab fürdőjegyért

40.— koronát és szerződésünk aláírása óta Önnek szállított 500 üveg viz után Ön által igénybe vett százalékgondeményt, azaz

4.— koronát.

Felszólítjuk, miszerint a fent kimutatott 94.— koronát 3 nap alatt megfizetni, továbbá az üzletében még levő más szénsavval telített vizet eltávolítani sziveskedjék, különben Ön ellen a pert haladéktalanul fogjuk megindítani.

Együttal figyelmeztetjük, hogy ezental a szerződéses megállapodást pontosan tartsa be, mert ujabban konstatálni fogjuk, vajjon a Kristály-forrás ásványvizen kívül más szénsavval telített vizet még mindig tart-e. Amennyiben konstatálnók, hogy még mindig nem tartja be a szerződést, ezért újabb 50.— korona bírságot lesz köteles fizetni és ez

ismétlődni fog minden egyes esetenél, melyben megállapodásunk 3-ik pontját megszegi.

Kérjük b. személyes látogatását kútvállalati irodánkban. Tisztelettel

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat R.-t.

Kell-e részletezni, hogy miféle „tanuk” lehetnek azok, akik ilyen feladatra vállalkoznak!?

„Feszítsd meg!”

(A szegénynyilatkozat.)

Van olyan vendéglős, aki erre a revolverző levélre hanyatt-homlok rohan a vállalatához és kér, könyörög, hogy ne pereljék be, ne tegyék tönkre. Mert nagyon jól tudják, hogy egy 94 koronás per az ügyvéd kezében háromszor akkorára is fölrug a rengeteg perköltséggel.

Hiszen éppen ez kell a vállalatnak, hogy a „Pali” oda jöjjön. Azért is kéri külön „b. személyes látogatását.”

Ott aztán megfogadtatják vele ünnepélyesen, hogy soha többé olyan bűnre nem vetemedik, hogy más tisztességes forrás-viz-vállalat vizét is árulja.

Mert mit csináljon a szegény?

A szerződést aláírták vele furfangos csalafintasággal. Az alul már nem bujhat ki. Minek zuditszon egy kétes pert a nyakába?

A vállalat azután aláírta a megrémült áldozattal még a következő szegény nyilatkozatot:

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat Részvénytársaság

Budapest.

Kijelentem, hogy azon esetre, ha szerződéses megállapodásunk 3. pontjában vállalt kötelezettséget, mely szerint a Kristályvízen kívül más szénssavval telített vizet nem fogok tartani és nem fogok árusítani, amely kötelezettséget most megszegtem, ha ismét, tehát másodszor megszegném, a nekem most feltételeesen elengedett 50 korona bírságot önöknek meg fogom fizetni.

Eszerint tehát kötelezem magamat, hogy a szerződési megállapodást ezentul szigoruan befogom tartani. Azon esetre, ha önök meggyőződnének arról, hogy én másodszor is megszegném vállalt kötelezettséget az által, hogy üzletemben található volna a Kristályvízen kívül más szénssavval telített víz, akkor köteles leszek úgy az ezen újabb esetért önöknek 50 korona bírságot, valamint a nekem most elengedett 50 korona bírságot is, összesen tehát 100, azaz száz korona bírságot és külön még 10 korona ellenőrzési díjat önöknek megfizetni valamint minden addig önöktől élvezett kedvezmény értékét önöknek visszatéríteni.

Ha ezen bírságot önöknek nem fogom azonnal lefizetni, hanem önök kénytelenek lennének azt előbb per útján érvényesíteni, azon esetre jogot adok önöknek arra is, hogy a Kristályviz árát velem szemben üvegenként 2 fillérrel majd felemeljék. Ennek bekövetkezése után is egyébként a közöttünk kötött eredeti szerződéses megállapodás folytatólagosan érvényben fog maradni, amint a szerződés 5. pontjában ki van kötve.

Elöttem:

Tanuk.

Tisztelettel

Aláírás.

Az embernek elpirul az arca és fölháborodik a lelke, mikor ezt a nyilatkozatot elolvassa.

Ez az arczátlan pimaszság netovábbja, amely ezen az egész nyilatkozaton előmlik. Nemcsak hogy még ebben külön lekötik ismételt a vállalatnak örökre, továbbá kötelezettséget vállalatnak a bírság kétszeres összegének megfizetésére, de még aljas spiczlijeinek is a 10 korona provizióját a szegény vendéglős nyakába sózzák. Arra kötelezik, hogy még az árulót is, aki őt kikémlerte és elárulta, ő fizesse meg becsstelen szolgálatáért. És a nyilatkozat ezt szemtelenül, „ellenőrzési díj”-nak nevezi.

Igy zsarolják meg a megszorult vendéglőst.

Kérdezzük: nem-e hiányos a büntetőtörvénykönyv, amelynek az ily módon elköve-

tett zsarolás szigorú megfenyítésére nincs paragrafus?

Szerencse, hogy van még szégyenérzet, mely föltámad az emberben ily manipulációk láttára és jobban lesújt minden bírói ökölnél a kufárookra.

Fenyeget a fiskális.

Vannak, akik nem hederitenek a Palotai testvérek fenyegető levelezgetéseire és feléje se mennek a vállalatnak.

Erre kilövik az öreg ágyut. Jön a rettenetes, kérelhetetlen fiskális. Aki nyakba zudít egy óriás pert, amely ötször annyiba fog kerülni. Szaladgálhat a bírósághoz, fogadhat fiskalist, appellálhat, ahogy jól esik, a vége az, hogy a végrehajtó még a feje alól is kiveszi a vánkost.

A legbefolyásosabb ügyvéd áll rendelkezésükre: maga az igazságügyminiszter fia: Polonyi Dezső dr.

Apja még akkor minisztersége delén volt, mikor Polonyi Dezső dr. küldözte szét fenyegető leveleit. Akkor még izesőbb hatása volt a leveleinek, mint most. A Polonyiak azóta letörtek. Az ex-minisztert azzal vádolgatták, hogy képviselő-ségét vagyonszerzésre használta föl.

Hogy az ügyek fölválásában maga Polonyi Dezső dr. sem nagyon válogatós, ime bizonyítja az, hogy ilyen perek viteleire vállalkozott.

Polonyi Dezső dr. a következő levelet küldte szét:

Dr. POLÓNYI DEZSŐ

ügyvéd

Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 21. sz.

Budapest, 1907. jun. 21.

Tekintetes

Bauman Amsel urnak

Budapest.

A Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat Részvénytársaság — ügyfelem megbízásából értesitem, hogy miután Ön a Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat Részvénytársasággal kötött szerződést megszegte, tartozik 50 korona kötbért és az átvett kedvezmények értékét 90 koronát, összesen 140 koronát megfizetni. Ezen összeg megfizetésére ügyfelem Önt felszólított, miután Ön azonban ezen felszólításnak nem tett eleget, ezennel felhívom, hogy fenti összeget 3 (három) napon belül vagy megfizetni, vagy pedig az ügy rendezése céljából a Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat Részvénytársaság igazgatóját személyesen annál is inkább felkeresni sziveskedjék, mert ellenkező esetben az ügyfelemtől vett utasítás értelmében kénytelen leszek Ön ellen a további törvényes lépéseket haladéktalanul folyamatba tenni.

Tisztelettel
Dr. Polónyi Dezső.

E levelekben is előbb oda csalogatja a Kristály-vállalathoz a szegény megriaszott vendéglősöket. Hogy ott irjanak alá kétszeres kötelezettséget. Kötelezzék magukat a dupla bírság, a kedvezmények és az őket keresztre feszítő Judás díjának megfizetésére.

Ez még mindig jobb, mint a per.

Csak ha ez a manőver nem sikerül, akkor jön a per.

A vállalatnak mindenképpen jó. Ő semmiképp nem veszíthet.

Ha nincs dupla egyezség, elég a per is. Pfuj!

Pofonok levelekben.

A legsúlyosabb bizonyítékok.

Vannak bátor és okos emberek, akik nem ijednek meg, hanem megundorodnak és fölháborodnak ez üzelmek fölött.

Ime bemutatunk két levelet, amelyet a Kristály-vállalat az egyes vendéglősöktől kapott:

a) Somogyi Aladár dr. országgyűlési képviselő pofonja.

Dr. SOMOGYI ALADÁR

ÜGYVÉD

Budapest, VII., Erzsébet-körut 24.

Bpest, 1907. jan. 23

Szent-Lukács fürdő r.-t.

Budapest.

F. hó 19-én ügyfelemnek Fábri Henrik kávéháztulajdonosnak küldött levelükhöz mellékelte szerződésüket és fürdőjegyeiket idezárva visszaküldöm.

Ügyfelem ily szerződést egyáltalában senkivel nem köt, mert ily rab-szolga szerződést egy civilizált államban egy komoly ember sem köthet. Ügyfelem ily szerződésnek magát soha alá nem vetette, mert épen nincs azon helyzetben, hogy önmagáról ily szegénységi bizonyítványt kelljen kiállítani.

Az történt mindössze, hogy az Önök egyik vigécze beállított ügyfelemhez azzal, hogy ő reklámozás céljából a fürdő jegyfüzeteit kávé-soknak és vendéglősöknek szétosztogatja, mert a fürdő ezek részéről viszontszolgálatként azt reméli, hogy vendégeiknek a fürdőt ajánlják. Kérte egyben ügyfelemet, hogy egy később küldendő jegyfüzet átvételét az elébe tett iven ismerje el.

Igy irt alá a felem tanuk jelenlétében valami ívet és igaz lelki gyönyörrel látja, mily szép szerződés épült a tőle így kiravaszkodott aláírás fölött.

Felkérem Önöket, hogy 48 órán belül e szerződésfelét felemnek visszaküldjék, illetve az ettől elállásukat felemnek kijelentsék, különben a szerződés felbontása iránt pert indítok és a legszélesebb körben gondoskodni fogok arról, hogy polgártársaim az Önökkel ily uton létrejött szerződésektől óva legyenek.

Tisztelettel

1 jegyfüzet.
1 szerződés.

Dr. Somogyi Aladár

ügyvéd, orsz. képviselő.

Értsük meg jól! Egy magyar jogtudós törvényhozó mondja ki e vállalat üzelmét fölött a halálos ítéletet e levélben.

E levélben röviden meg van írva mindaz, amit mi egyhosszu cikksorozattal vagyunk kénytelenek bizonyítani.

Ez a levél mond el a Kristály-vállalatról mindent.

A törvényhozó mint jogtudós „rab-szolga szerződésnek” deklarálja, kifejti, hogy mily szédelgéssel iratták alá és mint országgyűlési képviselő ünnepélyes fogadalmat tesz, hogy a legszélesebbkörű akciójával fogja polgártársainak ily kifosztogatását megakadályozni.

b) „A vendéglős nem örült.”

Ezt írta meg Markhardt András egy másik levélben a következőképp:

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat Részvénytársaság
Budapest.

Megbizott ügyvédjük dr. Polónyi Dezső urtól mai napon egy felszólító levelet vettem kézhez; melyben tőlem a részvénytársaság részére 50 korona kötbér és 30 koronát kedvezmény-érték fejében követel.

En ezen összeget lefizetni hajlandó nem vagyok és pedig azért nem, mert ügynökkel annak ide-

Jén olyképpen egyeztem meg szóbelileg, hogy igen hajlandó vagyok a részvénytársaságnak továbbra is vevőjűk maradni, de nem köteleztem magamat arra, hogy e vizen kívül másfajta vizeket ne tarthassak.

Ily örültséget nem fogok elkövetni, mert általános gyakorlat az, hogy vendéglőkben többfajta vizet tartani köteles a vendéglős, ha azt nem cselekedném, csak önmagamnak okoznék tetemes kárt.

En az aláírt kötelezőjüket nem olvastam el, hogy mit tartalmaz, ha pedig azt tartalmazza, mint önök állítják, ugy elég rosszul van az szerkesztve.

Kérem magamat ezentul többé nem zaklatni és háborgatni; vizet ezentul is a szükséghez képest venni fogok; de fenti követeléseket visszautasítom.

Tisztelettel

Markhardt A.
vendéglős.

Ebből a levélből is látható, hogy a „vigécz” egész mást mondott, mint ami a szerződésben van. Továbbá, hogy ily szerződést *tudva* csak örült ember írhat alá. Kitetszik, hogy mily ravasz-sággal dolgoznak és hogy a vendéglősök a legnagyobb gyűlölettel bélyegzik meg ezeket a bűnös manipulációkat.

c) Egy kommentár.

A fentebb közlött két levelet a következő kommentár kíséretében kapta szerkesztőségünk:

Kedves Szerkesztő ur!

Légy szives a bennlévőket átolvasni. A két levél vendéglőstől való. Az egyik az ő felszólító levelük, a másik pedig az a *haldlos ítélet*, melyet az áldozatnak kell aláírni, ha hozzájuk bemegy békés egyezséget kötni. A következők neveit pedig ezen levelek nélkül is közölheted, amelyért felelősséget vállalok:

Gröschl I. Dob-utca (az iratok az „Artézia” ügyvédjénél vannak).

Kéry Antal Csarnok-tér (az iratok dr. Bernfeldnél vannak).

Lukács J. Lónyai-utca (ahol kérnek, hogy személyesen mennél el).

Ölel igaz hived

B . . . . .

Ehhez nem kell több kommentár!

Börtön vagy szájkosár.

Lapunk megfenyegetése.

És most eljutunk a bizonyítás legérdekesebb pontjához.

Mint akarta a vállalat *terrorizálni* lapunkat, hogy üzelmeit hallgassuk el. Igért pénzt, ha *hallgatunk*, és *megfenyegetett* a bírósággal, ha tovább *beszél*ni merünk.

Választást ajánlott: *börtön* és *szájkosár* között!

Ime az arczpíró tartalmu levél:

Tekintetes

Ihász György urnak

mint a „Vendéglősök Lapja” felelős szerkesztőjének

Budapesten,
Akácfa-utca 7. szám.

Olvastuk b. lapja f. hó 5-én megjelent 13-ik számában az ellenünk intézett támadást és valóban csodálkozunk kell, hogy ön, aki éveken át zavartalan üzleti összeköttetésben állott velünk, megengedi, hogy ilyen támadás jelenjék meg b. lapjában.

Amidőn több héttel ezelőtt ugyanezen tárgyban először jelent meg egy a jelenleginél sokkal enyhébb támadás b. lapjában, Palotai Ödön igazgatónk Önnel személyesen megállapodott abban, hogy többé ellenünk támadásoknak b. lapjában helyt nem ad és hosszas tárgyalás után megállapodott Önnel azon hirdetési megbízásban is, mely szerint 12-szer egymásután az utolsó borítékdoldalon 1/2 oldal nagyságban közlendő hirdetésért fizetünk 300 korona átalányárát, amely megállapodást Ön hozzánk intézett levelében írásban elismerte.

A f. hó 5-iki b. lapjában megjelent támadás oly természetű, hogy ez jogot ad nekünk Ön ellen a *sajtópert* folyamatba tenni. Meg is fogjuk tenni. Ki fog derülni, hogy *miért* és *kinek* érdekében jelenik meg

b. lapjában ilyen támadás, melynek alaptalanságáról a felelős szerkesztőnek kell hogy tudomása legyen. (Ime már van is! — Szerk.)

A mai közhangulat a lapok ilyen támadásaival szemben olyan, hogy nem kételkedünk, miszerint az esküdthíroság szigorú ítéletet fog mondani. Elvégre, miután a cikk aláírva nincsen, nem tudható, hogy az esküdthíroság ítélete, mint a cikk íróját, kit fog megbüntetni, de kétségtelen, miszerint a közvélemény előtt b. lapjának sem lehet erkölcsi szempontból hasznára.

Mielőtt azonban b. lapja ellen a peres eljárást folyamatba tennők, még egyszer megkíséreljük a békés elintézését és ezért felkérjük, hogy a mellékelt nyilatkozatot válaszol b. lapjának 13-ik számában megjelent támadására, közölni sziveskedjék.

Maradunk tisztelettel

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat R.-T.

Palotay Ödön.

1 melléklet.
F.

Először is konstatáljuk, hogy a levélben foglalt állítások hemzsegek a valótlanoktól.

Mert igaz ugyan, hogy *Palotai Ödön* állandóan futkált felelős szerkesztőnk nyakára, de szerkesztőnk magát sem szóban, sem írásban le nem kötelezte. Ellenben *Palotai Ödön* kígyósimaságu előzékenységével, szerfölött lekötözött udvarias modorával igyekezett rávenni szerkesztőnk, hogy ha már a lap nem támogatja, legalább ne támadja a vállalatot.

Míg a panaszok sűrűek nem voltak, szerkesztőnk ezt nem is tette. Egy darabig elnéztük vigéczeinek ezt, a vendéglős ipar terén folytatott kalózkodásait.

De mikor láttuk, hogy egyre sűrűbben zaklatják perekkal a vendéglősöket, akiknek érdekeiket védeni *kutyakötelességünk*, mikor láttuk, hogy a vállalat a fenti furfangos, ravasz, tisztességtelen eszközökkel hajtja örökre rabszolgajármába a vendéglősöket, mikor láttuk, hogy egy jogtudós és törvényhozó is megbélyegzi garázdálkodásaikat, mikor már a panasz és jaj általános, nem nézhettük el tovább szó nélkül ezeket az üzelmeket és felszólaltunk ellene.

Jól mondja *Palotai*, először „*enyhén*”. Hogy most ilyen „*erősen*” bíráljuk el a vállalat üzelmeit, annak a fenti kiáltó bizonyítékok, a vendéglősök jajszaival és az a tántoríthatlan kötelességérzet az indító oka, amely mint tisztességes szaklapra háramlik, akik immár huszonhárom év óta szolgáljuk, védjük és óvjuk bátran a vendéglős ipart, *még a kalózkodástól is*.

Vizont, hogy most ily nagy terjedelemben, ily teljes bizonyítékokkal állottunk elő, annak semmi más nem az oka, *mint ez az arczpíró levél*, mely egyik markából pénzt ajánl föl a megvesztegetésre, másik markában pedig a bírói *pallossal* fenyeget bennünket.

A cikkirő majd előfog állni, mint önzetlen becsületes férfit, aki hivatásos hirlapíró és senki más érdekében, mint szent kötelességének szigorú teljesítése érdekében fogott tollat, megóvni a közérdeket.

A bizonyítékok sulya az ő erős vára, amelyből nyugodtan és öntudatosan várja a független magyar bíróság igazságos ítéletét.

Fordítva van a dolog *Palotai* urak, *nem az igazságot védő cikkirőnek, hanem a kalózkodnak van a helye a vádlottak padján.*

Azoknak, akik ilyen fondorlatosan hálnak be egy hatalmas nagy iparágat és család eszközzel más hazai gyárvállalatok véres hulláján akarnak maguknak kizárólagos uralmat teremteni.

Ezek valók a vádlottak padjára!

Mi nem tettünk semmi kötelező ígéretet és valamint minden a *Kristály-vállalat* kiadott levél, okmány írás, magán viseli az *egyetlen bélyeg*: a legkörmönfontabban kiesztet ravaszágok bélyegét, épp olyan ravasz ez a levél is, mely egészen kiforgatja a maga valóságából a

Palotai Ödön és *Ihász György* között fennállott érintkezést és társalgásokat.

Mi a vállalat hirdetését hetek óta nem közöltük.

Kétszer is intéztek hozzánk sürgető leveleket, hogy *miért nem hozzuk már a hirdetésüket?*

Mi nem is tartottuk érdemesnek e levelekre válaszolni.

Mert e hirdetés is lealázó. Azonkívül megrendelése is a *legfurfangosabban van kieszelve*.

Már maga az is ostoba pökhendiség, hogy a 300 korona hirdetési díjat „*átalány*”-nak nevezi.

Más vállalatok, kisebb hirdetésért jelentékenyebb összegeket fizetnek ki évenként és nem merik azt szerénytelenül „*pauszálé*”-nak nevezni.

A hirdetési díj nem „*átalány*”, hanem egy hirlapi hirdetés *soványan* való megfizetése. Az ujság nem *lopja* a pénzt, nem csinál az előfizetőkkel csalárd szerződéseket, a kiadónak a lapot *nem nyomják ki ingyen*, neki annak a hirdetésnek a kieszedése és egy évig való közlése szintén pénzébe kerül.

Ha a hirdetés „*átalány*”, akkor „*átalány*” az a pár fillér is, amit a léprecsalt vendéglősök egy-egy palaczk *Kristály-víz*ért fizetnek.

Az inkább *átalány*. (És *kidobott pénz!*) Amellett még kikötötte a „*Kristály*”-vállalat, hogy az utolsó oldalon nagy terjedelemben hozzuk.

Végül kijelentette, hogy ez a hirdetés *visszavonható*.

A ravaszágok egész láncolata fűződik egybe ebben a megrendelésben is.

Mert „*átalány*”-nak nevezi, hogy a sajtó állandóan érezze, hogy a vállalatnak *le van kötve*, „*pauszálé*” élvez, tehát *jó lesz hallgatni*. Végül visszavonható bármikor, hogy jaj, nehogy megtámadja az ujság, mert egyszerre elvész a hirdetési díj! Es megtörténhet, hogy egy teljes év után, mikor már huszonháromszor a hirdetését a lap leköszölte, a huszonnegyedik számban eszébe jut egy kicsit megbolygatni a vállalat türehtetlen turpisságait, akkor vége a hirdetésnek. És, óh, — jámbor sajtó, te is „*Palija*” lettél a *Kristály-vállalat*nak, mert *huszonháromszor ingyen közölted le a hirdetéseit*. Így nevet a markába még te fölötted is *Palotai Ödön!* . . .

Végül pedig ebből a hirdetési díjból is *levon önkényüleg három százalékot a vállalat alkalmazottainak nyugdíjalapja javára*. Még a nyugdíjat sem maga, hanem a „*Palikkal*” fizetteti meg.

De mi ezért még szivesen lettünk volna „*Palik*”. *Nem ezért utasítottuk vissza a hirdetését, hanem szégyeltünk volna olyan vállalatnak hirdetni, amely így bánik el a magyar vendéglősipar érdemes tagjaival.*

A hirdetését ezért nem közöltük. Az üzelmek részletes bizonyítására pedig a fenti levél kényszerített bennünket.

Örökre bántó volna reánk, ha a két *Palotai* jót nevetne rajtunk és lenézne bennünket, hogy rongyos pár koronáért befogjuk a szánkát, hozzájárulunk egy ily vállalat reklamározásához és némán türjük üzelmeit.

Nem *Palotai* úr!

Ne bizakodjék el millióival!

Ne gondolja, hogy meghunyászkodunk fenyegető henczergése előtt.

Az egyszer csalódott.

Éppen az ellenkezőjét érte el. Felbőszített bennünket és fölkorba csolta lelkünkbe az önértetet.

Arczunkon szégyenpirral állunk szembe önnel, sajtó szívvvel töprengve, mint nézhetett ennyire aljasoknak bennünket.

Önnek milliói vannak!

Nekünk bizonyítékaink vannak!

Önnél van a pénz! Nálunk van az igazság!

Gyereünk e két erővel a független bíróság elé!

Ítéljen fölöttünk!

A független bíróság elszokta itélni a rágalmazókat! Súlyosan bünteti a személyes támadásokat. Igaza van!

De védi és megóvja az igazakat! Büntetlenséget biztosít azoknak, akik vádjait kárizmányitani tudják.

Fölmenti és fényes elégtételt ad azoknak, akik fontos közérdekek védelmére írják meg az igazságot.

És ha máshol nem teheti, ítéletének indoklásában sújtja le azokat, akik milliókban elbizakodva, az újságíró, aki pénzükért hallgatni nem akart, börtönbe akarják juttatni, amiért leplezte manipulációikat.

A független bíróság ítélete nem a közérdek bátran küzdő szegény napszámosát, hanem a milliomos fogja sújtani.

A rágalmazóknak börtönben a helyük. És a rágalom nem föltételes.

Ha rágalmaz valaki, be kell csukatni. A rágalmazásnál, még lovagias téren sincs „békés elintézés”-nek helye. A rágalmazást nem pénzzel kell elhallgattatni, hanem a meglévő eszközökkel megtorolni.

Aki egyszer a pénzhez fordult, az már bűnkén és öntudatosan becsülete védelmére a bírósághoz nem fordulhat.

Mi is utáljuk a rágalmazást.

A független bíróság is szigorúan sújtja ítéletével a rágalmazót.

De aki igazat ír és a közérdek védelmére írja, annak büntetlenséget biztosít.

Még ha milliomos vádaskodik is!

Sőt ha éppen millióra támaszkodik, annál inkább!

A független bíróság itélni fog mindketőnk fölött! Itélni fog e bizonyítékok alapján és a fenti levél alapján, amelyből kitétszik, hogy azért kerülünk a vádlottak padjára, mert a fölkinált bérért sem merjük elhallgatni az igazat.

Nos, hát akkor eredj a vádlottak padjára rongyos újságíró!

Hogy kire fog lesújtani az ítélet: — majd elvállik! . . .

A Kristály nyilatkozata.

A Kristály-vállalat a fenti levelében egy nyilatkozata közzétételét kívánja. Nem zárkózunk el soha azok védekezésétől, akiket a nyilvánosság előtt megvádolunk. Ezt követeli a tisztesség és az igazság is, amelyet mi mindenkor szigorúan szem előtt tartottunk írásainkban.

Ha a Kristály-vállalat tudja valamivel menteni eljárását, magyarázni a fenti manipulációk okait, mi szívesen közzé tesszük ingyen. Csak a hirdetését ne hozza el. Az aztán más lapra tartozik, hogy ezeket a czáfolatokat készpénznek vesszük-e és hogyan mérleljük.

Multkori cikkünkön vonatkozólag a következő nyilatkozatot mellékelte közlés végett:

Nyilatkozat.

E lap mult számában megjelent, reánk vonatkozó cikkre felvilágosítjuk e lap t. olvasóit, hogy ezen cikk rég ismert módon iparkodik félrevezetni, hogy t. i. egy hamis állítást tételez fel valónak és ezen hamis állítást alapul véve vonja le a következtetéseket. Az alapul vett hamis állítás pedig az, miszerint mi állítólóg olyan szerződések kötnénk, melyek szerint a velünk szerződött vendéglősök nem volnának jogosítva a Kristályvizen kívül más vizet tartani, sem természetes ásványvizet, sem szódavizet. Ez az állítás hamis és aki ezt híresztelte, szándékosan hamis híresztelt, mert a mi szerződésünk csak a mesterségesen szénsavval telített vizeket zárja ki, de kifejezetten megengedi, hogy aki velünk szerződik, minden természetes ásványvizet tarthat és tarthat szifonos üvegekben szódavizet is. Az pedig, hogy nem tarthat mesterségesen szénsavval telített vizeket, hanem ezek helyett csak Kristályforrás ásványvizet, nem árthat egy vendéglősnek sem, hanem éppen ellenkezőleg hasznára van. Ez a valóság és hogy minden olvasó tisztában legyen, ezennel kötelezőleg kijelentjük és közhírré tesszük, hogy

minden vendéglős, aki velünk eddig szerződéses viszonyban áll és aki velünk ezentel szerződéses viszonyba fog lépni, jogosítva van és lesz tetszés szerint szabadon annyi természetes ásványvizet tartani amennyi neki tetszik.

A szódavizekre és különösen nem minden szódavizgyárra vonatkozólag még nem jelenthetjük ki ezt a jövőre nézve, mert nem tudjuk, hogy honnan fuj a szél e támadásokban és fenn kell tartani magunknak az ilyen támadókkal szemben a megtorlás eszközeit. Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat R.-t

A nyilatkozat ama részére, mely a természetes ásványvizek szabad árusításáról szól, — megtettük már a czikk elején észrevételeinket. Megmagyaráztuk, hogy a szerződés zavaros, egymásnak ellentmondó pontjaiban rejlik a turpisság. Még a természetes ásványvizek árusítására nézve is tévedésbe ejtheti a vendéglősöket. Amint tévedésbe ejtette „A Nap” munkatársát is. Nem egy analfabéta — vendéglóst, hanem egy művelt, jogilag képzett, rutinirt újságírót. Azonkívül nemcsak ebben rejlik a természetes ásványvizekre nézve a veszedelem. Abba az erőszakos könyöklésbe, amelyekkel minden furfangos, csalárd uton a Kristály-vizet tukmálják a fogyasztó közönségre és ezzel a törvénytelen és tisztességtelen kényszerrel káros versenyt támasztanak, mert a vitriolos művizzel leszorítják a természetes ásványvizek használatát is.

A mód-ban rejlik a bűn, ahogy a „Kristály-viz”-et a fogyasztókra kényszerítik.

A nyilatkozatnak arra a pontjára pedig, hogy a vendéglősöknek a Kristály vállalatval való összeköttetés nem árthat, hanem „éppen ellenkezőleg hasznára van” megfelel egy törvényhozó jogtudós: dr. Somogyi Aladár . . . országgyűlési képviselő! . . .

Drágább is, rosszabb is!

— Arzenes vitriollal készül. —

Az igazságnak megfelelőleg konstatálnunk kell röviden, hogy a Szent-Lukácsfürdő kútvállalat Kristály vize drágább is és rosszabb is, mint azok a más hasonló hazai vállalatok produktuma, akiket tönkre akar tenni, megfojtani és megölni, ilyen utakon, — hogy magának a monopoliumot biztosítsa.

Mert minden palaczk vize négy fillérel drágább, mint a Margitszigeti, Csillaghegyi, Ilona és Artézia kútvállalatok vize.

Azonkívül hitelesen bizonyítani tudjuk, hogy a Kristály viz vitriollal van készítve, még pedig nem is „arzen”-mentes vitriollal. A Csillaghegyi forrás viz vállalat például a természetes ásványvízforrásokból összegyűjtött folyékony szénsavval állítja elő ásványvizét.

Nos tehát mi oka volna a vendéglősöknek ilyen terhes rabszolga szerződésbe tudva belemenni, mikor drágábban kapják a Kristályt, mint más vizet?

Azoké a potya fürdőjegyekért talán? Kimutattuk, hogy ez a fürdő-jegy nem is „potya”, csak mérsékelt olcsó. Ruhahasználat címén fizettetik meg az árát. Tekintve a vendéglősök nagy tömegét, az is jelentékeny hasznót hajt a vállalatnak. Sőt néha adnák talán akárkinek még ellenszolgáltatás nélkül is.

Ellenben nyakába vesz egy terhes szerződést. Kiteszi magát örökös pereknek, bírságoknak, zaklatásoknak. Sőt egy nap arra ébred, hogy ráadásul még a fürdőjegyek árát is drágán bevasalják rajta.

Valóban tisztára a legnagyobb örültség ilyesmit kigondolni, utólérhetlen szélhámoság keresztül vinni és szégyenletes hülyeség aláírni.

Mit mond a közönség?

Amellett a közönség szeme is kinyílik. Fölebred benne a boszankodás, hogy más jobb üditővizek helyett a drágább és rosszabb vitriolos vizet igya, csak azért, mert a vendéglős potyára akar fürdeni.

Amely vendéglős ehhez a szerződéshez köti magát, azt elkerüli. És mennyivel te-

temesebb kár a vendégek elmaradása, mint az a néhány potyának elnevezett ócska, értéktelen fürdőjegy?

Hiszen az tisztára bolond is, aki nyakába vesz egy örökös rabszolga szerződést és ráadásul, a nagy semmiért, még elkergeti vendégeit is a pokol fenekére!

Mit követelünk a Kristály vállalatától?

Követeljük a Kristály vállalatától, hogy ezeknek a szerződéseknek az érvényre jutásától önként álljon el, a per útján károkat szenvedett vendéglősöket kárpótolja, a vigécek és spiczikkal való illetén üzlet-szerzést szüntesse be és helyezze üzleti vállalkozását megengedett, tisztességes szolid alapra.

Az ál „Csillaghegyi”.

(Halál mindenki másra!)

A tisztességtelen versenyben a vállalat nem ismer határt. Minden módot kigondol, hogy egyedül maradjon a magyar fogyasztó piaczon, a többi vállalatot pedig tönkre tegye, öngyilkosságba, halálba kergesse.

Most legutóbb a Csillaghegyi forrás viz vállalat ellen támasztott alattomos aknamunkát. Nem elégedett meg azzal, hogy furfangos szerződésekkel, presszióval, pörrel erőszakkal turja ki mindenünnen e hazafias vállalat produktumait, de kitalálta azt a furfangos trükköt, hogy „Csillaghegyi üditőviz” részvénytársaság címen egy hasonló vállalatot alapított. Ezzel is tévedésbe ejti a közönséget. Mert akik rájöttek, hogy a „Csillaghegyi viz” olcsóbb, jobb, egészségesebb és azt követelik, akkor a szerződés béklyóiba vergődő vendéglős a Kristály ál „Csillaghegyi”-jét adja oda a közönségnek. Ezzel téveszti meg a fogyasztókat, hogy egy hasznos nevű vállalat címén csempézi be a kiragott vitriolos Kristályt a közfogyasztásba.

Ez is megy egy darabig, míg a közönség szeme föl nem nyílik és a törvényes megtorlás ez ujjab trükköt utól nem éri.

Arról nem is beszélünk, hogy a Csillaghegyi forrásviztől elcsalogatta a legjobb ügynököket, sőt a kocsisokat is, így: Heyden Hermant, Tomics Istvánt, Orsi Sándort. Hát ez elvégre is üzleti komisszág.

Az áldozatok névsora.

Itt közöljük névsorát azoknak a vendéglősöknek, akik a Kristály-vállalat hálójába estek, aláírták a szerződést és most sorban pör alatt állnak.

Bornemissza József, Thököly-ut 27. sz., Deák Sándor Erzsébet-tér 3, Dvorzsák János Kölcsey-u. 4, Jakucs János Krisztina-körut 109, Fludorovits István Irányi-utca 17, Gröschl János Dob-u. 19, Hasznan Ferencz Bécsi-ut 52, Frank János Huszár-utca 10, Hübner József Margit-körut 59, Jurák Miksa Gellérthegy-utca 3, Klecker Alajos Teréz körut 1/c, Gárdonyi József sbuda, Lamatsch Sándor Dob-utca 70, Leidenberger Rezső Mozony-utca 20, Lindmayer Györgyné Lajos-utca 149, Lukács J. Lónyay-u. 5, Markhardt András Baross-utca 69, Markovits Domokos Döbrentei-tér 5, Maron István Reviczky-tér 2, Mike Kálmán Királyi Pál-u. 7, Millin János Eszterházy-u. 1, Moser Frigyes Akadémia-utca 9, Müllner István Szondy-utca, Németh János Királyi Pál-utca 14, Osuszth Béla Lipót-körut 16, Paga Ferencz Gyár-utca 34, Papp József Népszínház-utca 24, Pittler Anna Bimbó-utca 20, Potzmann Mátyás Baross-utca 3, Putnoki István József-körut 46, Roháts János Szerecsen-utca 26, Trebitser Zsigmond Fhg. Sándor-utca 24, Majsai István Kíspeszt, Gerenday L. Kőbánya, Antal Bálint Fhg. Sándor-utca 17,

Beck Márkus Kacsá-utca 4, Bruzer József Baross-utca 3, Csányi Péter Podmaniczky-utca 5, Draskovich Miklós József-körút 14, Löwinger Gyula Nagykorona-utca 70, Neumann Illés Lipót-körút 6, Pathy István Molnár-utca 23, Stark F. Teréz-körút 43, Heinrich István Bulcsu-utca 9, Deberle György Csalogány-utca 11, Friedmann Jakab Ó-utca 36, Kohn Izsó Vitéz-utca 17, Mayer Anna Iskola-utca 40, Nemes Rezső Bethlen-utca 6, Rottmann József Fhg. Sándor-utca 91, Weisz Ignác Szondy-utca 96, és még mintegy ötször annyi áldozat, akiknek neveit hamarjában nem tudtuk a névsorba foglalni.

Nem tagadhattuk meg tőlük legalább is a — gyászkeretet!

Panaszok mindenfelől.

A Kistály-vállalat egy volt alkalmazottja állítja és kész eskü alatt is vallani, hogy egyszer egy vendéglős szintén kapott egy fölszólító levelet, hogy menjen be a vállalat irodájába birságot fizetni.

Elpanaszkodott az alkalmazottnak és kijelentette, hogy ő színét se akarja látni Palotaiéknak.

Az alkalmazott telefonozott az irodába Palotai Odönnel és kérte, intézze el valahogy a panaszoló vendéglős ügyét.

Mire az durván visszakiáltott a telefonban:

— *Hát jöjjön be az a fráter!*

Igy nézi le még ráadásul a szegény törbe csalt áldozatokat. A tisztességes vendéglős csak „fráter” előtte.

Nemcsák Mihály a Lipót-körút 21. szám alatt levő vendéglősnél háromszor is folytatott csábítási kísérletet a szerződés aláírására. De *Nemcsák* kihuzta mindig a terhes rizeket és a felmondás megszabását. Ezért mindig visszaküldték neki újból a szerződést aláírásra.

Egy napon aztán beállított egy vigécz és megfenyegette, hogy *tönkre teszik, ha Kristályt nem árusít!*

Igy terrorizál ez a vállalat mindenütt és mindenkit!

Egy rettentő vád Palotaiék ellen.

(„Modern üzleti brigantik“.)

Egy borzalmas vád fekszik itt a Kristály-vállalat két mindenható ura, a Palotai testvérek ellen.

Egy komáromi gyógyszerész vádolja meg őket, hogy mint akarták *csalárd módon tönkre tenni és kiforgatni egész vagyónából.*

Mi minden kommentár nélkül és csak azért adjuk közre e nyilatkozatot, hogy ezzel is megvilágítsuk, mennyire fontos közérdekebe vágó jelen fölszólalásunk.

A nyilatkozatért annak írója felelős.

Kiadta röpiratban is és küldözte mindenfelé még ez év elején.

Mi csak annyit tartunk *érdekesnek* megjegyezni, hogy e nyilatkozat miatt a Palotai testvérek *sajtópört* nem indítottak:

Postabélyeg kelte.

Értesítés!

T. cz.

A múlt század hatvanas éveiben néhai édesatyám, Schmidthauer Antal, Igmádon keserűvíz-forrásokat fedezett fel. En, mint örököse, szakzerű kutatások által ezeket a felfedezéseket folytattam, az ott elterülő forrás-ereket szakértelemmel kikutatva világhírűvé tettem s ma már több ezer czéggel állók összeköttetésben úgy a bel-, mint a külföldön s Igmádi keserűvíz-em csőséggel tör előre a világversenyben.

A Lukácsfürdő Részvénytársaság igazgatói Palotai (Hirschler) Testvérek irigy kapzsisággal szemet vetettek az Igmádi keserűvízre, s elhatározták, hogy apám örökét cselszövésével magukhoz kaparítták.

Mit tettek tervük végrehajtására? Az Igmáddal szomszédos Kocs község határában én a nyár folyamán a kocsi gazdákiól megvettem egyes általam felkutatott, keserűvizet tartalmazó földeket, hogy az Igmádon gyönyörűen virágzó keserűvíz-üzemet a kocsi határra is kiterjesszem.

Ezen vételek telexkönyvi bekebelezését a kocsi jegyzőre bízam.

A Palotai Testvérek ennek utána felkerestek engem komáromi házamban s kérték, hogy adjam el nekik az ujonnan megszerzett kocsi keserűvízes földeket.

Mikor én ez ajánlatot visszautasítottam, azt a további ajánlatot tették, hogy lépjek velük társas viszonyba úgy az ujonnan nyitott kocsi, valamint a régi igmádi keserűvíz-források közös kiaknázására, mert ha ezt nem teszem, kellemetlenéseket fognak nekem okozni.

Mikor ezt az ajánlatot is visszautasítottam, a Palotai Testvérek a tisztességes üzleti világban hallatlan ama szörnyű cselekedetere vetemedtek, hogy leutazván Kocsra, megkönyézték a jegyzőt — az én tulajdon megbízottomat — s ennek útján a kocsi gazdákat etetés, itatás, kérés, pénzeles és fenyegetés útján reá birták, hogy a nekem már írásbeli szerződéssel három hónappal azelőtt végleg eladott, kifizetett s általam birtokba is vett keserűvízes ingatlanokat, amelyeken én már kutatás is ástam, nekik hátam mögött megegyeszer adják el, s mikor így sikerült a jámbor gazdák által a Palotai Testvérek részére a már egyszer nekem eladott földeket megegyeszer eladatni, beülték a telexkönyvbe s az én általam körülhatárolt parcellákat s az én általam ástott kutatás birtokba vették.

Művelt nyugati jogállamban már ezért a cselekedetért börtönben ülnének a Palotai Testvérek, de nálunk még csak nyomozati stádiumban van az a bűnyög, amit emiatt ellenük s a kocsi gazdák ellen a komáromi ügyészségnél csalás és okirathamítás miatt indítottam.

De még ez semmi; üzletbarátim, feleim nálam megtekinthető tömeges értesítéseimből s a hozzám jutott hírekből, valamint a „Füszkerkereskedők Lapja”-nak november 11-iki közleményéből megdöbbenésemre arról értesülök, hogy a kocsi határban elkövetett orvmerénylet a Palotai Testvérek gonosz furfanggal át akarják játszani a szomszédos Igmáddal község határában levő régi Igmádi keserűvíz-forrásaimra is.

Ugyanis, amár az ujonnan felfedezett kocsi keserűvíznek per abszolút semmi köze az igmádi, régi üzemben levő szomszéd községbeli keserűvízhez, mégis azon a czimen, hogy Kocs község Igmáddal községgel határos, ügynökeik és a sajtó-közlemények a kocsi határban fekvő összes földeim ellen elkövetett alattomos merénylet úgy tüntetik fel ország-világ előtt, mintha ez a csaláson és okirathamításon alapuló kettős eladás valamiképpen az Igmádi keserűvízre is vonatkoznék, nyilván azon bűnös és ravasz czélzattal, hogy a kocsi határral szomszédos igmádi keserűvízemet a kocsi határbeli dolgok hamis színben való feltüntetésével elsajátítsák, vevőimet tőlem eltántorítsák, az Igmádi keserűvíz hírnevét a bitorolni szándékolt kocsi víz javára elhódítsák, ekként igmádi keserűvízvállalatomat tönkre tegyék, s végül engem arra kényszerítsenek, hogy kegyelemre potomáron nekik adjam át régi igmádi keserűvíz-forrásaimat.

Látott-e, hallott-e a t. cz. ennél gonoszabb manóvert az üzleti világ történetében?

Hát miben különbözik a Palotai Testvérek eljárása a középkori rablólovagok gonoszságától, akik váraikból lecsaptak az ártatlan utasra s mindenéből kifosztották?

Semmiben! Eme modern üzleti brigantik eljárása mind ennél gonoszabb, mert egyrészt visszaélnék a modern jogrendszer fogyatékságaival, másrészt erő helyett a hátmögötti alattomos furfanghoz s az üzleti világ megtevesztéséhez folyamodnak.

En bizást hiszem, hogy régi összeköttetésem visszautasítják azt, hogy apai örököm, egész életem fáradságának a gyümölcse eme kapzsi aknamunkások martalékká legyen.

En bízom abban, hogy van még törvény a világon s az igazság, a tulajdon szentsége s az üzleti tisztesség fegyvereivel a kezemben győzelmesen visszaverem a vállalatom ellen intézett orvmerényletet.

De addig is felvilágosítok mindenkit, hogy a Palotai Testvérek kocsi határbeli merényletének a világon semmi köze a szomszéd Igmáddal község határában fekvő régi keserűvíz-vállalatomhoz, amely természetesen régtől fogva telexkönyvileg is a nevemen van s Igmádi keserűvízemet éppen úgy szállítom tovább is zavartalanul, mint eddig, miután a kocsi határbeli dolgoknak az Igmádi keserűvízhez egyáltalán semmi köze.

Kérem ezen tényállásnak addig is szíves tudomásul vételét, amíg ezen üzletembereknek csufolt kapzsi aknamunkásokkal a bíróság útján végzek.

Ezen értesítést nyilatkozat alakjában több fővárosi lap nyiliterében is közöltem.

Tisztelettel
Schmidthauer Lajos
komáromi gyógyszerész,
az „Igmádi” keserűvíz-forrás-
tulajdonosa.

Schmidthauer Lajos gyógyszerész nem lett öngyilkos.

Pert indított a Palotai testvérek ellen. És elküldte a rettentő a vádat a szélrózsa minden irányába:

— „Modern üzleti brigantik . . .!”

Csekélység!

Elkeseredett hangok.

Szakiparunk egyik kiváló tagja a következőleg jellemzi hozzánk intézett soráiban a vállalat üzelmait:

Valóban ázsiai állapotokat, a legsötétebb Afrikában meg nem történhető tényeket varázsol elő a Kristály-vállalat Budapesten. A vendéglős ipar tisztességes munkásait detektívekkel ellenőrzetik és jaj annak, ki valamit vét a felsőbb parancs ellen, hogy más vizet is ad kivételes esetekben vendégeinek. Mint a saskeselyű, ragadozó karmaival, leült áldozatára, úgy a Kristály is azonnal megragadja a pillanatot és a legmerészebb hangu fenyegetést, ügyvédi felszólítót és pert akaszt az ártatlan nyakába.

A per folyama alatt az igazát védő alperes meg sem mukkanhat. Ott Polonyi Dezső a felperest védő ügyvéd és a tárgyalás menete elferdített tényeken alapuló erőszakosság. Alperes szava semmi. Tanui nem kihallgathatók. Nyomás igazságai süket fülekre találnak és nem elég, hogy gúnyos iskoláztatásban van része, még ki is nevetik az így kijátszott feleiket.

Az ámulat fogja el az embert. Hát Budapesten a jogállamban, a „jog, igazság” korszakában ilyen is lehetséges?

Nézünk szembe a Kristály-vállalattal. Meglátjuk ki lesz erősebb. Ő, aki áruját el akarja adni jó pénzért, vagy mi akik megvesszük tőle. Mi nélküle megélhetünk, ő nélkülünk nem. Ha nem hagy fel ő kelme az erőszakossággal, úgy tömörüljünk zászlónk alá és húzzuk meg a vészharangot.

*

Ime ezekben foglaltuk össze bizonnyitékainkat.

Azt hisszük a sajtóper eldől, tárgyalás nélkül!

A nagy közönség e per fölött már egész világosan, minden habozás nélkül — *ítélhet!*

Az ipartársulat intelme.

— Hozzá forduljunk. —

Gundel János, a Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata és a Vendéglősök Országos Szövetségének érdemes elnöke, aki annyira szíven viseli a vendéglősök érdekeit, maga is gondoskodott, mikor a Kristály-vállalat ellen felmerült panaszokat hallotta, hogy a vendéglősök minden igaztalan üzelemmel szemben *védelemre találjanak.*

Azért kijelentette, hogy az ipartársulat minden tekintetben rendelkezésre áll a vendéglősök érdekeinek megóvására, tekintet nélkül arra, hogy tagjai-e az ipartársulathoz, vagy nem.

Felhívjuk ennélfogva összes hazai vendéglőseinket, hogy *tekintet nélkül arra, valjon tagjai-e az ipartársulathoz vagy nem*, mielőtt a „Kristály”-vállalattal bármilyen egyesítésre lépnek, *forduljanak* kérdéseikkel és esetleg panaszaikkal *bátran és bizalommal az ipartársulathoz*, mely készséggel ad nekik tanácsot és felvilágosítást.

Ez az egyetlen fórum, melyben bizhatnak, hogy körömszakadtig csak az ő érdekeiket védi.

Az ipartársulat helyisége Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 16. alatt van.